

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

Primer, els fonaments

En un dels seus darrers –i excel·lents– articles, Francesc-Marc Álvaro deixa clar que malgrat la insistència d'alguns a dir que Podem i el sobiranisme català són resultat d'un mateix malestar, de fet són de naturalesa ben diferent. I, fent memòria del gran debat que va ocupar la Transició, Álvaro assenyala la diferència fonamental: mentre que Podem és un cas de “reforma” política, el sobiranisme català ho és de “ruptura”.

TÉ TOTA LA RAÓ. Podem competeix dins d'un marc polític que no discuteix, per fer una “nova” política que consisteix a substituir els actuals ocupants –la casta– dels aparells de l'estat espanyol. Un canvi d'hegemonies, doncs. El sobiranisme català, en canvi, suposa la ruptura del marc polític establert i, per tant, el trencament és d'una magnitud incomparable. El sobiranisme desafia l'Estat mateix, no tan sols els qui el controlen. Davant d'això, cal tornar a recordar aquella famosa advertència atribuïda a José Calvo Sotelo, ministre d'Hisenda durant la dictadura de Primo de Rivera, en la seva versió llarga: “*Entre una España roja y una España rota, prefiero la primera, que sería una fase pasajera, mientras que la segunda seguiría rota a perpetuidad*”.

ÉS JUSTAMENT, PERÒ, aquest fet que assenyala Álvaro el que paradoxalment dona un marge més gran a Podem per fer propostes agosarades, mentre que al sobiranisme no li queda més remei que tocar de peus a terra. Els primers no qüestionen els fonaments del marc on es mouen, mentre que el segon té la missió primera i principal de fabricar uns nous fonaments. I les ingenuïtats que es poden permetre els primers, el sobiranisme faria de mal consentir-seles. Per molta crítica al sistema polític i social que faci Podem, oi que no se'ls ha sentit que suprimiran l'exèrcit, que reconeixeran el dret a l'autodeterminació de Catalunya o que –ells que frisen per tenir-la– impediran les majories absolutes a Espanya? Res de res. Les regles de joc fonamentals les respecten, amb l'avantatge que, com que es donen per descomptades, no els cal parlar-ne. A l'independentisme, en canvi, li cal crear un estat, i això dona poc marge per a les originalitats respecte de quina mena de fonaments calen per permetre l'èxit final de l'empresa i, cosa indèstria, per aconseguir l'acceptació internacional d'un nou actor polític que necessàriament ha de ser homologable per als que l'han de reconèixer.

LA PRIMERA LLIÇÓ de tot plegat és que als reformistes els és més fàcil mantenir-se en l'escuma de les promeses, fins que arriben al poder. En can-

JUAN CARLOS CARDENAS / EFE

Al sobiranisme, més que no pas enlluernar-se en promeses de compliment incert, li cal tenir una radical pulsó de llibertat

vi, als rupturistes no els queda més remei que mirar cara a cara les dificultats que comportarà el seu gest fins que tinguin èxit, i han de saber ajornar les promeses per l'endemà d'haver-hi arribat. La segona lliçó és que si bé és cert que la independència està intrínsecament vinculada a la voluntat de fer un país més just i pròsper, no es pot perdre de vista que allò que realment la justifica és el desig de llibertat. Una llibertat que, quan es tinguin els instruments apropiats per exercir-la, permetrà decidir tot allò que els catalans, en cada moment, considerin que més els convé. Posar ara l'accent només en una determinada orientació en la resolució de les demandes de justícia i prosperitat és començar la casa per la teulada i emascarar que primer s'ha de tenir la llibertat –és a dir, els fonaments del poder– per fer-la efectiva.

LA INDEPENDÈNCIA, doncs, demana més determinació que no pas efervescència. O, dit d'una altra manera: al sobiranisme, per triomfar, més que no pas enlluernar-se en promeses de compliment incert, li és necessari tenir una radical pulsó de llibertat i una profunda confiança en el propi país i en la capacitat dels catalans per saber-se governar bé en el futur.